
Beeldvorming

Guus van Loenen

Geestelijk verzorgers komen zelden op de televisie. Toch zijn aan geestelijke verzorging verwante zaken niet van de buis te branden. Elke dag kun je programma's zien waarin mensen bevroegd worden over wie ze zijn, waar ze voor staan, wat hen drijft. Mijn favoriet in dit genre is *Sterren op het Doek*. Wat jammer dat dit programma onlangs werd stopgezet! Voor wie het nooit geeft gezien: een bekende Nederlander wordt door drie kunstenaars geportretteerd en tegelijkertijd door Hanneke Groenteman geïnterviewd – op het eind mag hij of zij één van de drie schilderijen uitkiezen – hoogtepunt is de onthulling van de portretten en bovenal de reactie daarop van de geportretteerde.

Van de gesprekstechniek van Hanneke Groenteman kan ik genieten. Met speels gemak schakelt ze van interesse, naar verwondering, naar humor, naar confrontatie, naar stilte. Zo weet ze de gast aan het vertellen te krijgen over zichzelf. Vaak ook over pijnpunten en hoe hij of zij daarmee omgaat. Buitengewoon leerzaam voor geestelijk verzorgers. Maar nog leerzamer vind ik de inbreng van de kunstenaars, en met name de impact daarvan. De portretten die zij afleveren zijn in de regel stuk voor stuk vakwerk, maar lijken verder in de verste verte niet op elkaar. Het hielp mij te beseffen dat er een vorm van professionaliteit is die niet resulteert in standaard uitkomsten.

Dat besef zet aan het denken. De gezondheidszorg droomt momenteel van standaardisatie. Idealiter zou een klacht door ongeacht welke dokter hetzelfde gediagnostiseerd en behandeld moeten worden met steeds eenzelfde resultaat. De druk groeit om ook geestelijke verzorging in vaste richtlijnen te gieten. Liefst nog *evidence based*.

Sterren op het Doek laat zien dat een standaard niet bestaat als het om het eigene van de persoon gaat. Precies dat gegeven verdiept op het moment van onthulling het zelfinzicht van de geportretteerden. Bij elk portret zuchten ze: Ja, dat ben ik. En tegelijk zien ze bij elk portret iets heel anders van zichzelf. Hun strenge of droeve of lieve of boze of uitbundige kant. In veel gevallen juist de kant die ze van zichzelf niet (willen) zien. Toch gaan ze trots, dankbaar, ontroerd met een van hun portretten naar huis.

De overeenkomst met geestelijke verzorging is groot. De cliënt die zich voor begeleiding bij de geestelijk verzorger meldt heeft dikwijls een nieuw zelfbeeld nodig. Ziekte en de gevolgen daarvan hebben de oude identiteit ondergraven. Afhankelijk van wie de geestelijk verzorger is zal het nieuwe beeld dat de cliënt in die begeleiding vindt verschillen. Maar het zal altijd een beeld zijn dat een ongeziene kant aan het licht brengt en dat het gevoel van eigenwaarde versterkt of herstelt. De professionaliteit van de geestelijk verzorger staat daarvoor garant.

Guus van Loenen, geestelijk verzorger, Vincent van Gogh Instituut te Venray